

Mašinsko učenje.

Danijela Petrović

May 31, 2016

- Bavi se *izgradnjom računarskih sistema* koji su sposobni da *poboljšavaju* svoje performanse koristeći informacije iz *iskustva*.

- Bavi se *izgradnjom računarskih sistema* koji su sposobni da *poboljšavaju* svoje performanse koristeći informacije iz *iskustva*.
- Pokušava da se približi i objasni *čovekovo učenje*.

- Bavi se *izgradnjom računarskih sistema* koji su sposobni da *poboljšavaju* svoje performanse koristeći informacije iz *iskustva*.
- Pokušava da se približi i objasni *čovekovo učenje*.
- **Glavna pitanja su:**
  - Šta se može naučiti i pod kojim uslovima?
  - Kako se povećava efikasnost učenja u zavisnosti od obima iskustva?
  - Koji su algoritmi pogodni za koje vrste problema?

- Bavi se *izgradnjom računarskih sistema* koji su sposobni da *poboljšavaju* svoje performanse koristeći informacije iz *iskustva*.
- Pokušava da se približi i objasni *čovekovo učenje*.
- **Glavna pitanja su:**
  - Šta se može naučiti i pod kojim uslovima?
  - Kako se povećava efikasnost učenja u zavisnosti od obima iskustva?
  - Koji su algoritmi pogodni za koje vrste problema?
- Praktični rezultati su prethodili teorijskim.

- **Donošenje zaključaka** o *nepoznatim slučajevima*, na osnovu znanja o nekim drugim, poznatim, slučajevima.

Generalizacija

- **Donošenje zaključaka** o *nepoznatim slučajevima*, na osnovu znanja o nekim drugim, poznatim, slučajevima.
- Proces u kome se znanje koje važi za neki skup slučajeva prenosi na neki njegov nadskup, naziva se *generalizacijom ili induktivnim zaključivanjem*.

Generalizacija

- **Donošenje zaključaka** o *nepoznatim slučajevima*, na osnovu znanja o nekim drugim, poznatim, slučajevima.
- Proces u kome se znanje koje važi za neki skup slučajeva prenosi na neki njegov nadskup, naziva se *generalizacijom ili induktivnim zaključivanjem*.
- *Apstrakcija* – određeni aspekti entiteta moraju biti zanemareni da bi generalizacija bila uspešna.

Generalizacija

- **Donošenje zaključaka** o *nepoznatim slučajevima*, na osnovu *znanja* o nekim drugim, poznatim, slučajevima.
- Proces u kome se znanje koje važi za neki skup slučajeva prenosi na neki njegov nadskup, naziva se *generalizacijom ili induktivnim zaključivanjem*.
- *Apstrakcija* – određeni aspekti entiteta moraju biti zanemareni da bi generalizacija bila uspešna.
- Ne pruža garanciju da je zaključivanje ispravno.

Generalizacija

- **Donošenje zaključaka** o *nepoznatim slučajevima*, na osnovu *znanja* o nekim drugim, poznatim, slučajevima.
- Proces u kome se znanje koje važi za neki skup slučajeva prenosi na neki njegov nadskup, naziva se *generalizacijom ili induktivnim zaključivanjem*.
- *Apstrakcija* – određeni aspekti entiteta moraju biti zanemareni da bi generalizacija bila uspešna.
- Ne pruža garanciju da je zaključivanje ispravno.
- Manji primer sa 'spam' porukama.

Nadgledano i nenadgledano učenje

- *Nadgledano učenje* – algoritmu se daju **podaci iz kojih uči i željeni izlazi**. Algoritam treba da nauči da za date podatke pruži odgovarajuće izlaze.

Nadgledano i nenadgledano učenje

- *Nadgledano učenje* – algoritmu se daju **podaci iz kojih uči i željeni izlazi**. Algoritam treba da nauči da za date podatke pruži odgovarajuće izlaze.
- *Nenadgledano učenje* – algoritmu pružaju **samo podaci** bez izlaza. Algoritam treba sam da uoči neke zakonitosti u podacima koji su mu dati.

Ciljna funkcija i modeli podataka

- *Ciljna funkcija* – ono što je potrebno naučiti.

Ciljna funkcija i modeli podataka

- *Ciljna funkcija* – ono što je potrebno naučiti.
- Učenje predstavlja **približno određivanje ove funkcije**.

Ciljna funkcija i modeli podataka

- *Ciljna funkcija* – ono što je potrebno naučiti.
- Učenje predstavlja **približno određivanje ove funkcije**.
- *Modeli podataka, hipoteze* – funkcija kojom aproksimiramo ciljnu funkciju.

Ciljna funkcija i modeli podataka

- *Ciljna funkcija* – ono što je potrebno naučiti.
- Učenje predstavlja **približno određivanje ove funkcije**.
- *Modeli podataka, hipoteze* – funkcija kojom aproksimiramo ciljnu funkciju.
- *Prostor hipoteza* – skup svih dopustivih hipoteza (linearne funkcije, if-then-else itd..)

Ciljna funkcija i modeli podataka

- *Ciljna funkcija* – ono što je potrebno naučiti.
- Učenje predstavlja **približno određivanje ove funkcije**.
- *Modeli podataka, hipoteze* – funkcija kojom aproksimiramo ciljnu funkciju.
- *Prostor hipoteza* – skup svih dopustivih hipoteza (linearne funkcije, if-then-else itd..)
- Algoritmi učenja == pretraga prostora hipoteza korišćenjem podataka iz iskustva

Ciljna funkcija i modeli podataka

- *Ciljna funkcija* – ono što je potrebno naučiti.
- Učenje predstavlja **približno određivanje ove funkcije**.
- *Modeli podataka, hipoteze* – funkcija kojom aproksimiramo ciljnu funkciju.
- *Prostor hipoteza* – skup svih dopustivih hipoteza (linearne funkcije, if-then-else itd..)
- Algoritmi učenja == pretraga prostora hipoteza korišćenjem podataka iz iskustva
- Izbor prostora hipoteza je jako značajan za kvalitet učenja:

Ciljna funkcija i modeli podataka

- *Ciljna funkcija* – ono što je potrebno naučiti.
- Učenje predstavlja **približno određivanje ove funkcije**.
- *Modeli podataka, hipoteze* – funkcija kojom aproksimiramo ciljnu funkciju.
- *Prostor hipoteza* – skup svih dopustivih hipoteza (linearne funkcije, if-then-else itd..)
- Algoritmi učenja == pretraga prostora hipoteza korišćenjem podataka iz iskustva
- Izbor prostora hipoteza je jako značajan za kvalitet učenja:
  - dobro bi bilo da **sadrži ciljnu funkciju**

Ciljna funkcija i modeli podataka

- *Ciljna funkcija* – ono što je potrebno naučiti.
- Učenje predstavlja **približno određivanje ove funkcije**.
- *Modeli podataka, hipoteze* – funkcija kojom aproksimiramo ciljnu funkciju.
- *Prostor hipoteza* – skup svih dopustivih hipoteza (linearne funkcije, if-then-else itd..)
- Algoritmi učenja == pretraga prostora hipoteza korišćenjem podataka iz iskustva
- Izbor prostora hipoteza je jako značajan za kvalitet učenja:
  - dobro bi bilo da **sadrži ciljnu funkciju**
  - **ne sme biti preveliko**

- *Instanca* – objekat

- *Instanca* – objekat
- Reprezentacija mora biti pogodna za primene algoritama mašinskog učenja

- *Instanca* – objekat
- Reprezentacija mora biti pogodna za primene algoritama mašinskog učenja
- Najčeće se instance predstavljaju *atributima, svojstvima, karakteristikama*.

Podaci za trening i podaci za testiranje

- *Podaci za trening* – podaci na osnovu kojih se vrši generalizacija

Podaci za trening i podaci za testiranje

- *Podaci za trening* – podaci na osnovu kojih se vrši generalizacija
- *Trening skup* – skup podataka za trening

Podaci za trening i podaci za testiranje

- *Podaci za trening* – podaci na osnovu kojih se vrši generalizacija
- *Trening skup* – skup podataka za trening
- *Podaci za testiranje* – služe za procenu kvaliteta naučenog znanja

Podaci za trening i podaci za testiranje

- *Podaci za trening* – podaci na osnovu kojih se vrši generalizacija
- *Trening skup* – skup podataka za trening
- *Podaci za testiranje* – služe za procenu kvaliteta naučenog znanja
- *Test skup* – skupo podataka za testiranje

Podaci za trening i podaci za testiranje

- *Podaci za trening* – podaci na osnovu kojih se vrši generalizacija
- *Trening skup* – skup podataka za trening
- *Podaci za testiranje* – služe za procenu kvaliteta naučenog znanja
- *Test skup* – skupo podataka za testiranje
- Test skup bi trebalo da bude **disjuktan** sa trening skupom.

- Nadgledano ili nenadgledano učenje

Dizaj sistema koji uči

- Nadgledano ili nenadgledano učenje
- Zapis podataka

Dizaj sistema koji uči

- Nadgledano ili nenadgledano učenje
- Zapis podataka
- Izbor ciljne funkcije

- Nadgledano ili nenadgledano učenje
- Zapis podataka
- Izbor ciljne funkcije
- Izbor prostora hipoteza

Dizaj sistema koji uči

- Nadgledano ili nenadgledano učenje
- Zapis podataka
- Izbor ciljne funkcije
- Izbor prostora hipoteza
- Izbor algoritma

- Nadgledano ili nenadgledano učenje
- Zapis podataka
- Izbor ciljne funkcije
- Izbor prostora hipoteza
- Izbor algoritma
- Izbor mera kvaliteta učenja

- Razvrstavanje instanci po klasama (autori, spam, slike, članci itd...).

- Razvrstavanje instanci po klasama (autori, spam, slike, članci itd...).
- **Određivanju vrednosti atributa** klase na osnovu preostalih atributa instance.

- Razvrstavanje instanci po klasama (autori, spam, slike, članci itd...).
- **Određivanju vrednosti atributa** klase na osnovu preostalih atributa instance.
- **Aproksimacija ciljne funkcije** koja svakoj instanci dodeljuje **oznaku klase** kojoj ta instanca pripada.

- Razvrstavanje instanci po klasama (autori, spam, slike, članci itd...).
- **Određivanju vrednosti atributa** klase na osnovu preostalih atributa instance.
- **Aproksimacija ciljne funkcije** koja svakoj instanci dodeljuje **oznaku klase** kojoj ta instanca pripada.
- Ciljna funkcija u ovom problemu je *diskretna*.

- Razvrstavanje instanci po klasama (autori, spam, slike, članci itd...).
- **Određivanju vrednosti atributa** klase na osnovu preostalih atributa instance.
- **Aproksimacija ciljne funkcije** koja svakoj instanci dodeljuje **oznaku klase** kojoj ta instanca pripada.
- Ciljna funkcija u ovom problemu je *diskretna*.
- Atribut klase, čiju je vrednost potrebno odrediti, je *kategorički atribut*.

- Razvrstavanje instanci po klasama (autori, spam, slike, članci itd...).
- **Određivanju vrednosti atributa** klase na osnovu preostalih atributa instance.
- **Aproksimacija ciljne funkcije** koja svakoj instanci dodeljuje **oznaku klase** kojoj ta instanca pripada.
- Ciljna funkcija u ovom problemu je *diskretna*.
- Atribut klase, čiju je vrednost potrebno odrediti, je *kategorički atribut*.
- Postoji više metoda klasifikacije: metode zasnovane na instancama, učenje stabla odlučivanja, metoda potpornih vektora i metode bayesovske klasifikacije zasnovane na verovatnoći.

Metode klasifikacije zasnovane na instancama

- Ne gradi se model

Metode klasifikacije zasnove na instancama

- Ne gradi se model
- Instance se čuvaju i bivaju upotrebljene kada je potrebno klasifikovati nepoznatu instancu

Metoda n-najbližih suseda

- Nepoznatu instancu treba klasifikovati u klasu čije su instance najbližnje nepoznatoj.

Metoda n -najbližih suseda

- Nepoznatu instancu treba klasifikovati u klasu čije su instance najbližije nepoznatoj.
- Za sličnost koristimo *funkciju rastojanja*.

Metoda n -najbližih suseda

- Nepoznatu instancu treba klasifikovati u klasu čije su instance najbližije nepoznatoj.
- Za sličnost koristimo *funkciju rastojanja*.
- Nalaženju n instanci iz trening skupa koje su najbliže nepoznatoj instanci.

Metoda n -najbližih suseda

- Nepoznatu instancu treba klasifikovati u klasu čije su instance najbližije nepoznatoj.
- Za sličnost koristimo *funkciju rastojanja*.
- Nalaženju n instanci iz trening skupa koje su najbliže nepoznatoj instanci.
- U slučaju **izjednačenog ishoda** između više klasa nije moguće doneti odluku (u praksi se to nekako razrešava).

Metoda n -najbližih suseda

- Nepoznatu instancu treba klasifikovati u klasu čije su instance najbližije nepoznatoj.
- Za sličnost koristimo *funkciju rastojanja*.
- Nalaženju n instanci iz trening skupa koje su najbliže nepoznatoj instanci.
- U slučaju **izjednačenog ishoda** između više klasa nije moguće doneti odluku (u praksi se to nekako razrešava).
- Primer sa grafikom i tačkom u unutrašnjosti i na obodu.

Metoda n -najbližih suseda

- Nepoznatu instancu treba klasifikovati u klasu čije su instance najbližije nepoznatoj.
- Za sličnost koristimo *funkciju rastojanja*.
- Nalaženju n instanci iz trening skupa koje su najbliže nepoznatoj instanci.
- U slučaju **izjednačenog ishoda** između više klasa nije moguće doneti odluku (u praksi se to nekako razrešava).
- Primer sa grafikom i tačkom u unutrašnjosti i na obodu.
- Određivanje n se vrši se empirijski – tako da bude najefikasnije za klasifikaciju.

- Često se koriste zajedno sa metodom n -najbližih suseda

- Često se koriste zajedno sa metodom n -najbližih suseda
- Podatak se deli na delove dužine n

- Često se koriste zajedno sa metodom n -najbližih suseda
- Podatak se deli na delove dužine n
- Predstavljaju reprezentaciju pogodnu za metode klasifikacije

- Često se koriste zajedno sa metodom n -najbližih suseda
- Podatak se deli na delove dužine n
- Predstavljaju reprezentaciju pogodnu za metode klasifikacije
- **Prednosti:** robusnost, jednostavnost, nezavisnost od domena koji se analizira, efikasnost

- Često se koriste zajedno sa metodom n -najbližih suseda
- Podatak se deli na delove dužine n
- Predstavljaju reprezentaciju pogodnu za metode klasifikacije
- **Prednosti:** robusnost, jednostavnost, nezavisnost od domena koji se analizira, efikasnost
- **Problem:** Eksponencijalna zavisnost broja n -grama u odnosu na dužinu n -grama

Algoritmom 3 najbliža suseda klasifikovati instance iz trening skupa. Pri tom, koristiti Menhetn rastojanje. Izračunati preciznost, i udele tačno i lažno pozitivnih i tačno i lažno negativnih.

Trening skup

X_1	X_2	X_3	Klasa
1	1	0	A
1	0	2	A
2	2	3	A
3	2	4	B
1	4	3	B
4	3	3	B

Test skup

X_1	X_2	X_3	Klasa
0	0	0	A
3	3	3	A
1	3	4	B
4	5	3	B

Date su instance $(0,0,A)$, $(1,1,A)$, $(1,2,A)$, $(0,2,A)$, $(1,5,B)$, $(4,5,B)$, $(5,6,B)$, $(5,2,C)$, $(4,0,C)$, pri čemu prve dve koordinate predstavljaju koordinate tačke, a poslednja koordinata predstavlja oznaku klase. Algoritmom 3 najbliža suseda odrediti kojoj klasi pripadaju instance $(0,1,A)$, $(4,3,B)$, $(3,1,C)$? Kao meru rastojanja koristiti Euklidovo rastojanje u ravni. Odrediti preciznost.

- Ciljna funkcija $\Rightarrow$ predstavlja se uz pomoć stabla odlučivanja

Učenje stabla odlučivanja

- Ciljna funkcija $\Rightarrow$ predstavlja se uz pomoć stabla odlučivanja
- Instance se predstavljaju pomoću *fiksno*g broja atributa.

Učenje stabla odlučivanja

- Ciljna funkcija == predstavlja se uz pomoć stabla odlučivanja
- Instance se predstavljaju pomoću *fiksno*g broja atributa.
- Skup vrednosti – **diskretan i mali**

Učenje stabla odlučivanja

- Ciljna funkcija == predstavlja se uz pomoć stabla odlučivanja
- Instance se predstavljaju pomoću *fiksno*g broja atributa.
- Skup vrednosti – **diskretan i mali**
- Pogodni su kada podaci za trening sadrže greške ili fali vrednost nekog atributa.

Učenje stabla odlučivanja

- Ciljna funkcija == predstavlja se uz pomoć stabla odlučivanja
- Instance se predstavljaju pomoću *fiksnog broja atributa*.
- Skup vrednosti – **diskretan i mali**
- Pogodni su kada podaci za trening sadrže greške ili fali vrednost nekog atributa.
- *ID3* – najpoznatiji algoritam za učenje stabla odlučivanja

Učenje stabla odlučivanja

- Ciljna funkcija == predstavlja se uz pomoć stabla odlučivanja
- Instance se predstavljaju pomoću *fiksnog broja atributa*.
- Skup vrednosti – **diskretan i mali**
- Pogodni su kada podaci za trening sadrže greške ili fali vrednost nekog atributa.
- *ID3* – najpoznatiji algoritam za učenje stabla odlučivanja
- Bira se atribut koji maksimizuje dobitak informacije.

Učenje stabla odlučivanja

- p_i – verovatnoća da instanca pripada i -toj klasi

Učenje stabla odlučivanja

- p_i – verovatnoća da instanca pripada i -toj klasi
- Potrebno je odrediti *meru neuređivosti nekog skupa*

Učenje stabla odlučivanja

- p_i – verovatnoća da instanca pripada i -toj klasi
- Potrebno je odrediti *meru neure d enosti nekog skupa*
- *Greška klasifikacije: $Err(S) = 1 - \max_i p_i$*

Učenje stabla odlučivanja

- p_i – verovatnoća da instanca pripada i -toj klasi
- Potrebno je odrediti *meru neure d enosti nekog skupa*
- *Greška klasifikacije:* $Err(S) = 1 - \max_i p_i$
- *Entropija:* $Entropija(S) = - \sum_{i=1}^c p_i \log_2 p_i$

Učenje stabla odlučivanja

- p_i – verovatnoća da instanca pripada i -toj klasi
- Potrebno je odrediti *meru neure d enosti nekog skupa*
- *Greška klasifikacije:* $Err(S) = 1 - \max_i p_i$
- *Entropija:* $Entropija(S) = - \sum_{i=1}^c p_i \log_2 p_i$
- *Dobitak:*

$$Dobitak(S, A) = Err(S) - \sum_{v \in Vred(A)} \frac{|S_v|}{|S|} \cdot Err(S_v)$$

Učenje stabla odlučivanja

- p_i – verovatnoća da instanca pripada i -toj klasi
- Potrebno je odrediti *meru neure d enosti nekog skupa*
- *Greška klasifikacije:* $Err(S) = 1 - \max_i p_i$
- *Entropija:* $Entropija(S) = - \sum_{i=1}^c p_i \log_2 p_i$
- *Dobitak:*

$$Dobitak(S, A) = Err(S) - \sum_{v \in Vred(A)} \frac{|S_v|}{|S|} \cdot Err(S_v)$$

- $|S|$ – veličina skupa

Učenje stabla odlučivanja

- p_i – verovatnoća da instanca pripada i -toj klasi
- Potrebno je odrediti *meru neure d enosti nekog skupa*
- *Greška klasifikacije:* $Err(S) = 1 - \max_i p_i$
- *Entropija:* $Entropija(S) = - \sum_{i=1}^c p_i \log_2 p_i$
- *Dobitak:*

$$Dobitak(S, A) = Err(S) - \sum_{v \in Vred(A)} \frac{|S_v|}{|S|} \cdot Err(S_v)$$

- $|S|$ – veličina skupa
- $|S_v|$ – veličina skupa sa vrednosti atributa $Vred(A) = v$

Životinja	Veličina	Ishrana	Otr	Br Nogu	PV	Opasna
Lav	Velika	Meso	Ne	4	N	DA
Mačka	Mala	Meso	Ne	4	N	NE
Koza	Mala	Biljke	Ne	4	P	NE
Zec	Mala	Biljke	Ne	4	N	NE
Zmaj	Velika	Meso	Da	4	N	DA

Primer

Životinja	Veličina	Ishrana	Otr	Br Nogu	PV	Opasna
Lav	Velika	Meso	Ne	4	N	DA
Mačka	Mala	Meso	Ne	4	N	NE
Koza	Mala	Biljke	Ne	4	P	NE
Zec	Mala	Biljke	Ne	4	N	NE
Zmaj	Velika	Meso	Da	4	N	DA
Zmija	Mala	Meso	Da	0	P	DA
Pčela ubica	Mala	Biljke	Da	6	P	DA
Morska krava	Velika	Biljke	Ne	0	P	NE

Otrv = Ne

Životinja	Veličina	Ishrana	Br Nogu	PV	Opasna
Lav	Velika	Meso	4	N	DA
Mačka	Mala	Meso	4	N	NE
Koza	Mala	Biljke	4	P	NE
Zec	Mala	Biljke	4	N	NE
Morska krava	Velika	Biljke	0	P	NE

- Ne može se desiti da ciljna funkcija nije u prostoru hipoteza (jer sve se može prikazati stablom).

- Ne može se desiti da ciljna funkcija nije u prostoru hipoteza (jer sve se može prikazati stablom).
- Preferira stabla sa manjom dubinom.

Mere kvaliteta i tehnike evaluacije klasifikacije

- *preciznost* = $\frac{\text{broj\_dobro\_klasifikovanih}}{\text{ukupan\_broj\_instanci}}$

Mere kvaliteta i tehnike evaluacije klasifikacije

- *preciznost* = $\frac{\text{broj\_dobro\_klasifikovanih}}{\text{ukupan\_broj\_instanci}}$
- Prethodna mera nije uvek dovoljna.

Mere kvaliteta i tehnike evaluacije klasifikacije

- *preciznost* = $\frac{\text{broj\_dobro\_klasifikovanih}}{\text{ukupan\_broj\_instanci}}$
- Prethodna mera nije uvek dovoljna.
- *osetljivost* klasifikatora

Mere kvaliteta i tehnike evaluacije klasifikacije

- *preciznost* = $\frac{\text{broj\_dobro\_klasifikovanih}}{\text{ukupan\_broj\_instanci}}$
- Prethodna mera nije uvek dovoljna.
- *osetljivost* klasifikatora
- *SP – stvarno pozitivne* (pozitivne i klasifikovane kao pozitivne)

Mere kvaliteta i tehnike evaluacije klasifikacije

- *preciznost* = $\frac{\text{broj\_dobro\_klasifikovanih}}{\text{ukupan\_broj\_instanci}}$
- Prethodna mera nije uvek dovoljna.
- *osetljivost* klasifikatora
- *SP – stvarno pozitivne* (pozitivne i klasifikovane kao pozitivne)
- *SN - stvarno negativne* (negativne i klasifikovane kao negativne)

Mere kvaliteta i tehnike evaluacije klasifikacije

- *preciznost* = $\frac{\text{broj\_dobro\_klasifikovanih}}{\text{ukupan\_broj\_instanci}}$
- Prethodna mera nije uvek dovoljna.
- *osetljivost* klasifikatora
- *SP – stvarno pozitivne* (pozitivne i klasifikovane kao pozitivne)
- *SN - stvarno negativne* (negativne i klasifikovane kao negativne)
- *LP - lažno pozitivne* (negativne, ali greškom klasifikovane kao pozitivne)

Mere kvaliteta i tehnike evaluacije klasifikacije

- *preciznost* = $\frac{\text{broj\_dobro\_klasifikovanih}}{\text{ukupan\_broj\_instanci}}$
- Prethodna mera nije uvek dovoljna.
- *osetljivost* klasifikatora
- *SP – stvarno pozitivne* (pozitivne i klasifikovane kao pozitivne)
- *SN - stvarno negativne* (negativne i klasifikovane kao negativne)
- *LP - lažno pozitivne* (negativne, ali greškom klasifikovane kao pozitivne)
- *LN - lažno negativne* (pozitivne, ali greškom klasifikovane kao negativne)

Mere kvaliteta i tehnike evaluacije klasifikacije

- *USP - udeo stvarno pozitivnih*: $USP = \frac{SP}{SP+LN}$
(SP + LN – ukupan broj pozitivnih)

Mere kvaliteta i tehnike evaluacije klasifikacije

- *USP - udeo stvarno pozitivnih*: $USP = \frac{SP}{SP+LN}$
(SP + LN – ukupan broj pozitivnih)
- *USN - udeo stvarno negativnih*: $USN = \frac{SN}{SN+LP}$

Mere kvaliteta i tehnike evaluacije klasifikacije

- *USP - udeo stvarno pozitivnih*: $USP = \frac{SP}{SP+LN}$
(SP + LN – ukupan broj pozitivnih)
- *USN - udeo stvarno negativnih*: $USN = \frac{SN}{SN+LP}$
- *ULP - udeo lažno pozitivnih*: $ULP = \frac{LP}{LP+SN}$

Mere kvaliteta i tehnike evaluacije klasifikacije

- *USP - udeo stvarno pozitivnih*: $USP = \frac{SP}{SP+LN}$
(SP + LN – ukupan broj pozitivnih)
- *USN - udeo stvarno negativnih*: $USN = \frac{SN}{SN+LP}$
- *ULP - udeo lažno pozitivnih*: $ULP = \frac{LP}{LP+SN}$
- *ULN - udeo lažno negativnih*: $ULN = \frac{LN}{LN+SP}$

Mere kvaliteta i tehnike evaluacije klasifikacije

- *USP - udeo stvarno pozitivnih*: $USP = \frac{SP}{SP+LN}$
(SP + LN – ukupan broj pozitivnih)
- *USN - udeo stvarno negativnih*: $USN = \frac{SN}{SN+LP}$
- *ULP - udeo lažno pozitivnih*: $ULP = \frac{LP}{LP+SN}$
- *ULN - udeo lažno negativnih*: $ULN = \frac{LN}{LN+SP}$
- *Preciznost*: $Preciznost = \frac{SP+SN}{SP+SN+LP+LN}$

Primer 4.2.png

Na osnovu atributa "ima krila", "leže jaja", "leti" konstruisati stablo odlučivanja koje prepoznaje ptice. Za trening koristiti sledeće životinje: roda, krava, vrabac, slepi miš, noj, zebra, gavran. Kolika je preciznost predviđanja tog stabla na sledećem skupu: kokoška, kornjača, konj, lav?

Na osnovu mere "greška klasifikacije" i datih podataka, odabrati najbolji atribut za izgradnju stabla odlučivanja.

X_1	X_2	X_3	Klasa
T	T	T	A
F	T	T	A
F	T	T	A
F	F	T	A
F	F	F	A
F	F	F	B
T	F	F	B
T	F	F	B
T	T	F	B
T	T	F	B

Primer

Na osnovu sledećih podataka, konstruisati stablo odlučivanja dubine 1 korišćenjem mere "greška klasifikacije".

A	2	1	2	1	2	1	2	1
B	1	1	2	3	3	3	1	2
C	2	2	1	2	1	3	3	3
Klasa	+	-	+	+	-	+	-	+

Izračunati preciznost dobijenog drveta odlučivanja na sledećem test skupu.

A	1	1	1	3
B	1	2	2	3
C	1	1	3	1
Klasa	-	+	-	+

Na osnovu sledećih podataka, konstruisati stablo odlučivanja dubine 1 korišćenjem mere "greška klasifikacije". Trening skup:

Obrazovan	Visok	Marljiv	Odgovoran	Dobar
Da	Ne	Da	Da	Da
Ne	Ne	Da	Da	Da
Ne	Da	Ne	Ne	Ne
Da	Ne	Ne	Da	Da

Izračunati preciznost dobijenog drveta odlučivanja na sledećem test skupu.

Test skup:

Obrazovan	Visok	Marljiv	Odgovoran
Da	Ne	Da	Ne
Da	Da	Da	Da
Da	Ne	Ne	Da

Na osnovu sledećih podataka, konstruisati stablo odlučivanja dubine 1 korišćenjem mere "greška klasifikacije".

Temperatura	Kašalj	Glavobolja	Osip	Grip
Visoka	Da	Ne	Ne	Da
Visoka	Da	Da	Da	Ne
Normalna	Da	Da	Ne	Da
Visoka	Da	Da	Ne	Da

Konstruisati stablo odlučivanja potrebne dubine koje prepoznaje parnost 4-bitnih brojeva na osnovu njihovih binarnih reprezentacija. Neka se trening skup sastoji od brojeva 1, 3, 6, 9, 12 i 14. Kolika je preciznost ovog stabla na brojevima 2,4,5 i 7?